

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

ОБІЗНАНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЩОДО ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ РЕГІОНУ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ У МОЛОДІ КУЛЬТУРИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

О.В. Комарова¹, М.О. Квітко²

*1 – доцент кафедри зоології та методики навчання біології,
кандидат педагогічних наук, доцент*

*2 – асистент кафедри зоології та методики навчання біології
ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет»*

Вступ. Високий рівень забрудненості повітря, нерозв'язані проблеми з водоочищення та водопостачання міста, засміченість селітебних та парково-рекреаційних зон, сумнівна якість харчування та високий рівень побутового електромагнітного випромінювання призводять до зниження фізіологічного стану молодого організму, загальної працездатності та здібностей до навчання. Обмеженість традиційних підходів до оцінки небезпеки з боку навколишнього середовища для здоров'я людини і неможливість встановлення прямих причинно-наслідкових зв'язків призвели до необхідності розвитку ймовірних методів оцінки шкоди, що наноситься здоров'ю, які отримали узагальнюючу назву — методи аналізу ризику.

Починаючи з 2001 року на території Криворізького регіону діють обласні природоохоронні програми: Програма охорони навколишнього природного середовища; Обласна комплексна програма поводження з відходами; Програма формування та розвитку національної екологічної мережі; Програма моніторингу довкілля; Програма поліпшення екологічного стану за рахунок зменшення забруднення довкілля основними підприємствами-забруднювачами; Програма використання порушених земель гірничодобувних підприємств у якості відновлюваних елементів екологічної мережі; Регіональна програма «Ліси Дніпропетровщини»; Довгострокова програма по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища; Регіональна програма ліквідації наслідків підтоплення територій в містах і селищах Дніпропетровської області [1, 2, 3].

Передбачається, що якісними показниками виконання вищезначених довгострокових програм є забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності мешканців міста, підвищення рівня інформаційної забезпеченості населення, формування в нього екологічної свідомості [4, 5]. Починати проводити таку роботу слід, перш за все, з молоді – школярів та студентів.

Вважаємо, що робота серед зазначеної групи молоді буде ефективною, якщо проводити її у трьох напрямках.

Перший – еколого-просвітницька діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах.

Другий – широка еколого-просвітницька діяльність серед студентської молоді шляхом включення у навчальні плани різних спеціальностей дисциплін відповідного змістового наповнення.

Третій напрям – можна вважати далекоприцілним, оскільки розрахований на студентів природничих спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. Суть його полягає в тому, що студенти не тільки під час вивчення дисциплін екологічного спрямування отримують суму екологічних знань, зокрема про екологічну безпеку, але й під час вивчення педагогічних дисциплін, зокрема «Методика навчання біології», навчаються формам і методам формування цих знань у школярів. Тобто у цьому випадку студенти є трансляторами знань про екологічну безпеку, проміжною ланкою між самими знаннями та кінцевим користувачем – школярами.

Метою проведеного дослідження було, по-перше, з'ясувати рівень обізнаності студентської молоді щодо основних причин екологічних проблем регіону. По-друге, виявити рівень уявлень студентів щодо екологічних факторів, які впливають на здоров'я та чисельність населення.

Об'єкт та методи дослідження. Анкетування було проведене серед студентів I і V курсів гуманітарних, природничих, технологічно-педагогічних та фізико-математичних напрямків підготовки. У опитуванні взяло участь 175 осіб.

Результати і їх обговорення. За отриманими даними, на думку молоді основними причинами екологічних проблем Криворізького регіону є: видобуток корисних копалин (78,9 % опитаних), металургійною промисловістю (9,3 %) та антропогенним фактором (11,8 %).

Основними екологічними факторами, які впливають на здоров'я та чисельність населення студентська молодь вважає низький рівень соціально-гігієнічних умов праці (67 %); засміченість місць

проживання (29 %), вплив видобутку корисних копалин і високий ризик професійних хвороб (4 %).

Висновок. Отже, за статистичними даними молодь достатньо обізнана з питань основних джерел забруднення навколишнього середовища у Криворізькому регіоні, але не достатньо адекватно розуміє небезпечні фактори впливу на свій організм з боку навколишнього середовища. Основним напрямком подолання виявленої суперечності є систематизована спланована еколого-просвітницька діяльність як у середніх загальноосвітніх закладах, так і у вищій школі. Особливого значення набуває методична підготовка майбутніх фахівців – вчителів біології до здійснення еколого-просвітницької діяльності, в тому числі з навчання учнів оцінюванню ризиків з боку навколишнього середовища, тобто формування у них культури екологічної безпеки.

Список використаної літератури:

1. Довгострокова програма по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього природного середовища на 2011 – 2022 роки. Офіційний веб-сайт Дніпропетровської ОДА. Режим доступу6: <http://www.vasilk-m.dp.gov.ua/OBLADM/>
2. Концепція державної регіональної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?id=895.242>
3. Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/shorichne-poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-u-35412>
4. Гнілуша Н.В, ШандаВ.І Комплексні універсальні проблеми,схеми структурованості та концепції фундаментальної екології / Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Проблеми екології та екологічної освіти”. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009.- С.18
5. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти. / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2012. – 534 с.